

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет міжнародних відносин
 Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФМВ

 Ю. Волошин
 « 02 » 03 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з навчальної роботи

 А. Полужін
 « 04 » 03 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

„Теорія міжнародних відносин”

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
 Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
 Освітньо-професійна програма: «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання	Сем.	Усього (год./кредиті в ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	5	90/3	17	17	–	56	–	–	Екзамен 5с.
Заочна	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Індекс РБ – 17 – 292/18 – 2.1.20.5

СМЯ НАУ РП 15.01.01-01-2020

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин"	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2020
		Стор. 2 із 9	

Робочу програму навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин» розроблено на основі освітньої програми та робочого навчального плану № РБ – 17 – 292/18 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин і бізнесу Г. Балабанова Г. Балабанова

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» (освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини») – кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу, протокол № 11 від «03» вересня 2020 р.

Завідувач кафедри О.П. Степанов /Степанов О.П./

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету міжнародних відносин, протокол № 10 від «07» грудня 2020 р.

Голова НМРР К.В. Сидоренко /Сидоренко К.В./

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин"</p>	<p>Шифр документа</p>	<p>СМЯ НАУ РП 15.01.01 –01-2020</p>
		<p>Стор. 3 із 9</p>	

ЗМІСТ

	Сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни	5
2. Зміст навчальної дисципліни	7
2.1. Структура навчальної дисципліни	7
2.2. Перелік питань для підготовки до екзамену	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	9
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	9

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин"	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2020
		Стор. 4 із 9	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., № 088/роз, від 16.10.19 та відповідних нормативних документів.

1. Пояснювальна записка

1.1. Заплановані результати.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують міжнародний профіль фахівця в області міжнародних економічних відносин.

Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння сучасних наукових концепцій, понять та методів дослідження міжнародних відносин, формування та розвиток у студентів цілісних теоретичних уявлень про міжнародні відносини як специфічну сферу суспільних відносин.

Завданнями дисципліни є:

- вироблення цілісного теоретичного бачення історії і сучасного стану міжнародних відносин;
- засвоєння основних філософій, теоретичних підходів і методів дослідження міжнародних відносин;
- формування теоретичних засад аналітичної роботи в галузі міжнародних досліджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких **компетентностей:**

Здатність ставити та успішно вирішувати на достатньо професійному рівні науково-дослідницькі та практичні завдання.

ЗК1. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог, адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Уміння оцінити міжнародне середовище та його вплив на країну, визначати завдання зовнішньої або внутрішньої політики країни та пропонувати відповідні ефективні інструменти їх реалізації

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК12. Знання теоретичних основ та практичних навичок оцінювання й аналізу безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

Міждисциплінарні зв'язки: Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як «Вступ до спеціальності «Міжнародні економічні відносини»», «Історія та культура України», «Філософія», «Політологія», «Конфліктологія та теорія переговорів» та є основою для вивчення дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика», «Міжнародне публічне і приватне право», «Міжнародні організації», «Теорія міжнародних економічних відносин», «Регулювання міжнародних економічних відносин».

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни, структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме

модуль № 1 «Теоретичні основи міжнародних відносин»,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин"	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2020
		Стор. 5 із 9	

який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.1. Модуль №1 "Теоретичні основи міжнародних відносин".

Тема 1. Структура, завдання та функції теорії міжнародних відносин

Міжнародні відносини як суспільне явище. Об'єкт і предмет досліджень в теорії міжнародних відносин (ТМВ). Проблеми формування понятійно-категоріальної системи ТМВ.

Проблема методу в дослідженні міжнародних відносин. Методологічні основи та методи дослідження в ТМВ.

Специфіка сучасного етапу розвитку науки про міжнародні відносини.

Тема 2. Парадигми теорії міжнародних відносин. Сучасні школи і напрямки в теорії міжнародних відносин

Традиції: міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки. Основні положення політичного реалізму та ліберально-ідеалістичної парадигми. «Великі дебати» в теорії міжнародних відносин: неореалізм та неолібералізм. Міжнародна політекономія: марксизм та неомарксизм, конструктивізм.

Тема 3. Структурні особливості міжнародних відносин

Поняття і структура міжнародних систем. Ієрархія міжнародних систем. Класифікація міжнародних систем Моргана Каплана. "Модель розривів" в системному підході Орана Янга. Класифікація міжнародних систем за Йоханом Гальтунгом. Теорія т. зв. цивілізаційних систем Дж. Моделскі.

Взаємодії системи з її середовищем. Глобалізація міжнародного середовища.

Тема 4. Учасники міжнародних відносин

Типи учасників міжнародних відносин: держави, міжнародні організації, особи, суспільні групи. Сутність і роль держави у сучасній політичній системі світу. Проблема державного суверенітету в контексті теорій глобалізації.

Міжурядові організації як механізм регуляції міжнародних відносин. Неурядові учасники міжнародних відносин: міжнародні неурядові організації, транснаціональні корпорації, регіони та міста, індивіди.

Тема 5. Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин

Про зміст понять «мета» і «засоби». Стратегія як єдність цілей і засобів. Загальне уявлення про стратегію. Велика стратегія. Стратегії врегулювання криз. Стратегії миру. Стратегія і дипломатія. Сила і насильство у складі цілей і засобів.

Національні інтереси.

Тема 6. Міжнародні конфлікти та шляхи їх урегулювання

Сутність та функції міжнародного конфлікту. Структура конфлікту. Стадії розвитку конфлікту. Позитивні та негативні наслідки конфлікту.

Політичні, економічні, та ідеологічні типи міжнародних конфліктів. Традиційна типологія конфліктів. Класифікація конфліктів за ознакою їх інтернаціоналізації, особливостями врегулювання та за засобами, що використовуються. Конфлікти інтересів, цінностей та ідентифікації. Поділ конфліктів на симетричні та асиметричні. Гібридні конфлікти. Інформаційна складова сучасних політичних конфліктів.

Питання врегулювання, розв'язання та запобігання міжнародних конфліктів. Види діяльності з підтримки міжнародного миру та безпеки. Роль переговорного процесу у врегулюванні конфліктів.

Тема 7. Проблема правового регулювання міжнародних відносин. Етичний вимір міжнародних відносин

Історичні форми й особливості регулятивної ролі міжнародного права. Особливості сучасного міжнародного права і його основні принципи. Концепція гуманітарного втручання. Взаємодія права й моралі в міжнародних відносинах.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин"	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2020
		Стор. 6 із 9	

Тема 8. Міжнародне співробітництво.

Поняття і типи міжнародного співробітництва. Міждержавне співробітництво з позицій політичного реалізму. Теорія міжнародних режимів. Соціологічний підхід до аналізу міжнародного співробітництва. Співробітництво та інтеграційні процеси. Україна в сучасних інтеграційних процесах.

Тема 9. Поняття міжнародного порядку та його історичні типи

Поняття «міжнародний порядок». Історичні типи міжнародного порядку. Післявоєнний міжнародний порядок. Політологічний і соціологічний підходи до проблеми міжнародного порядку. Закордонні та вітчизняні вчені про перспективи нового світового порядку.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Таблиця 2.1

№ п.п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Практич./ заняття	СРС
5 семестр					
Модуль №1 «Теоретичні основи міжнародних відносин»					
1.1	Структура, завдання та функції теорії міжнародних відносин	10	2	2	6
1.2	Парадигми теорії міжнародних відносин. Сучасні школи і напрямки в теорії міжнародних відносин	10	2	2	6
1.3	Структурні особливості міжнародних відносин	10	2	2	6
1.4	Учасники міжнародних відносин	10	2	2	6
1.5	Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин	10	2	2	6
1.6	Міжнародні конфлікти та шляхи їх урегулювання	10	2	2	6
1.7	Проблема правового регулювання міжнародних відносин. Етичний вимір міжнародних відносин	10	2	2	6
1.8	Міжнародне співробітництво.	10	2	2	6
1.9	Поняття міжнародного порядку та його історичні типи	5	1	—	4
1.10	Модульна контрольна робота №1	5	—	1	4
Усього за модулем №1		90	17	17	56
Усього за навчальною дисципліною		90	17	17	56

2.2. Перелік питань для підготовки до екзамену

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми та доводиться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології, як: робота в малих групах, семінар-дискусія,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин"	Шифр документа	СМЯНАУ РП 15.01.01 – 01-2020
		Стор. 7 із 9	

презентація, рольова гра тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.1.1. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
- 3.1.2. Стратегія національної безпеки України. Безпека людини - безпека країни. Затверджено Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>
- 3.1.3. Резнікова О. О., Войтовський К. Є. Проблема термінологічної невизначеності у сфері розбудови національної стійкості [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-01/az-7-gloss-060121_5.pdf
- 3.1.4. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин / Микола Капітоненко. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2019. – 272 с.
- 3.1.5. Основи теорії міжнародних відносин : навч. посібник / Л. О. Дорош, М. В. Здоровега, О. Я. Івасечко, У. В. Ільницька, О. В. Кукарцев, Ю. Р. Лемко, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. -244 с.
- 3.1.6. Міжнародні системи та глобальний розвиток : підручник / В.А. Манжола, О.А. Коппель, М.Г. Капітоненко та ін.; за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжола ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — К. : Знання, 2014. — 526 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

- 3.2.1. Себайн Дж.Г., Торсон Т.Л. Історія політичної думки / Пер. з англ. - К.: Основи, 1997. - 838 с.
- 3.2.2. Арон Р. Мир і війна між націями. - К.: Юніверс, 2000, - 875 с.
- 3.2.3. Бек У. Что такое глобализация. - Прогресс, 2001. -310 с.
- 3.2.4. Валлерстайн Им. Конец знакомого мира. Социология XXI века. - М.: Логос, 2003 - 368 с.
- 3.2.5. Валлерстайн Им. После либерализма. - М.: УРРС, 2003. - 356 с.
- 3.2.6. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура: Пер. с англ. под научн. ред. О.И.Шкаратана. - М.: ГУ-ВШЭ, 2000. - 429с.
- 3.2.7. Киссинджер Г. Дипломатия / Г. Киссинджер. - М., 1997.
- 3.2.8. Теория международных отношений: Хрестоматия / Сост., науч. ред. И коммент. П.А.Цыганкова. - М.; Гардарика, 2002. - 400 с.
- 3.2.9. A History of International Political Theory: Ontologies of the International / Hartmut Behr. - Basingstoke & New York: Palgrave Macmillan, 2010. - 302 p.
- 3.2.10. Axford B. Theories of Globalisation / Barrie Axford. - Oxford: Polity Press, 2013. - 240 p.
- 3.2.11. Chin-Lung Chang. A measure of national power [Electronic resource] / Chang Chin – Lung. – Mode of access: <http://www.analytickecentrum.cz/upload/soubor/original/measurepower.pdf>
- 3.2.12. Ritzer G. Globalization: The Essentials [Electronic resource] / George Ritzer. -Malden, Oxford, Carlton: Wiley-Blackwell, 2011. - 368 p. - Mode of access: http://media.wiley.com/product_data/excerpt/15/04706556/0470655615-65.pdf
- 3.2.13. <http://www.foreignaffairs.org/> – сайт журналу “Foreign Affairs”
- 3.2.14. <http://www.foreignpolicy.com/> – сайт журналу “Foreign Policy”

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

- 3.3.1. Міністерство закордонних справ України <https://mfa.gov.ua/>
- 3.3.2. Сайт ООН: <https://www.un.org/>
- 3.3.3. Рада Безпеки ООН: <https://www.un.org/securitycouncil/>
- 3.3.4. Офіційний сайт ЄС: <http://europa.eu>
- 3.3.5. European University Institute www.EUI.eu

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин"	Шифр документа	СМЯНАУ РП 15.01.01 – 01-2020
		Стор. 8 із 9	

- 3.3.6. База даних по законодавству ЄС: <http://eur-ex.europa.eu/en/index.htm>
3.3.7. American Empire Project www.AmericanEmpireProject.com
3.3.8. ASEM Info Board www.ASEMInfoboard.org
3.3.9. China Institute of Contemporary International Relations www.CICIR.ac.cn
3.3.10. China Institute of International Studies www.CIIS.org.cn
3.3.11. Commonwealth of Independent States www.CIS.minsk.by

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів.

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

5 семестр		
Модуль №1		
Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	Мах кількість балів
Відповіді на практичному занятті (5 б. x 6)	30	
Виконання тестових завдань (16. x 10)	10	
Конспектування першоджерел (3 б. x 6)	18	
Виступ на практичному занятті з презентацією на задану тему (10 б. x 1)	10	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 41 бала</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	
Усього за модулем №1	88	
Семестровий екзамен		12
Усього за 5 семестр		100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни "Теорія міжнародних відносин"	Шифр документа	СМЯНАУ РП 15.01.01 – 01-2020
		Стор. 9 із 9	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302 -	04.03.21	Фігерідо Мелінга	Телу	
2	15.01.01	04.03.21	Соломенко З.В.	Телу	

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				